

Najistotniejsze projektowane rozwiązania

W zakresie zmian w Kodeksie postępowania karnego:

- 1.** poszerzenie zakresu dostępu do bezpłatnej pomocy tłumacza dla oskarżonego, który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim lub jest głuchy lub niemy;
- 2.** poszerzenie zakresu dostępu do akt sprawy dla podejrzanego i jego obrońcy w związku z wnioskiem o zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania oraz zapewnienie zatrzymanemu i jego obrońcy dostępu do akt postępowania;
- 3.** zmiana definicji podejrzanego na osobę, co do której zebrane dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa i wobec której podjęto czynność procesową ukierunkowaną na jej ściganie;
- 4.** przyznanie zatrzymanemu prawa do skorzystania z pomocy obrońcy i ustanowienie obowiązku pełnienia dyżurów przez adwokatów i radców prawnych, których koszty pomocy będą wykładane tymczasowo przez Skarb Państwa;
- 5.** wprowadzenie regulacji realizujących prawo podejrzanego do przesłuchania z udziałem obrońcy, a w związku z tym skrócenie i odformalizowanie procedury wyznaczania obrońcy z urzędu w tym zakresie;
- 6.** wprowadzenie zasady obowiązkowego udziału obrońcy przy przesłuchaniu podejrzanego, który nie ukończył 18 lat oraz obowiązku utrwalenia tego przesłuchania za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk;
- 7.** wprowadzenie zakazu dowodowego co do wyjaśnień uzyskanych z naruszeniem przepisów regulujących prawo podejrzanego do przesłuchania z udziałem obrońcy;
- 8.** wyeliminowanie sprzeciwu prokuratora: na cofnięcie wniosku o ściganie po rozpoczęciu przewodu, wstrzymującego wykonalność postanowienia sądu o zmianie tymczasowego aresztowania na poręczenie majątkowe oraz wobec wyłączenia jawności rozprawy, a także wyeliminowanie: możliwości prowadzenia postępowania o przestępstwo groźby karalnej mimo niezłożenia wniosku o ściganie oraz wymogu udzielenia zgody przez prokuratora na uwzględnienie przez sąd wniosku o dobrowolne poddanie się karze i wprowadzenie warunku braku sprzeciwu prokuratora obecnego na rozprawie;
- 9.** uproszczenie procedury wnoszenia subsydiarnego aktu oskarżenia przez odstąpienie od konieczności zaskarżania do prokuratora nadrzędnego postanowienia o zaniechaniu ścigania;
- 10.** wyeliminowanie możliwości zastrzeżenia przez prokuratora obecności przy kontaktach podejrzanego z obrońcą i kontroli korespondencji podejrzanego z obrońcą do 14 dni od dnia tymczasowego aresztowania;

- 11.** wprowadzenie możliwości – w miejsce obowiązku – sporządzania uzasadnień wyroków na formularzu według ustalonego wzoru;
- 12.** wprowadzenie możliwości wniesienia zażalenia także na odmowę sporządzenia odpisów lub kopii akt postępowania przygotowawczego oraz dodanie tego uprawnienia dla zatrzymanego;
- 13.** wprowadzenie zasady niedopuszczalności przeprowadzenia i wykorzystania dowodu uzyskanego dla celów postępowania karnego za pomocą czynu zabronionego;
- 14.** doprecyzowanie zasad dopuszczalności wykorzystania dowodu uzyskanego podczas stosowania kontroli operacyjnej oraz kontroli i utrwalania treści rozmów;
- 15.** objęcie zakresem procedury zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej także tłumaczy przysięgłych i wprowadzenie zasady wykonalności postanowienia w tym zakresie po prawomocności;
- 16.** wprowadzenie zażalenia na decyzję o przeprowadzeniu wyjęcia zwłok z grobu oraz wprowadzenie zasady wykonalności postanowienia po prawomocności;
- 17.** wyeliminowanie zdalnych posiedzeń aresztowych;
- 18.** zmiana przesłanki szczególnej stosowania tymczasowego aresztowania w postaci surowości kary przez podwyższenie górnej granicy ustawowego zagrożenia karą za występki z 8 do 10 lat pozbawienia wolności, podwyższenie skazania na karę pozbawienia wolności z 3 lat do powyżej 3 lat, badanie obawy utrudniania prawidłowego toku postępowania w związku z surowością grożącej kary oraz wprowadzenie maksymalnego czasu trwania tymczasowego aresztowania na tej podstawie do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji – do 12 miesięcy;
- 19.** podwyższenie zagrożenia karą pozbawienia wolności z roku do 2 lat wyłączającego (co do zasady) możliwość stosowania tymczasowego aresztowania;
- 20.** doprecyzowanie przesłanek i oceny wniosków o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania;
- 21.** uchylenie środka zapobiegawczego zakazu zbliżania się, zakazu kontaktu lub zakazu publikacji w sprawach o przestępstwo popełnione w stosunku do członka personelu medycznego;
- 22.** wyeliminowanie uzależnienia możliwości wydania listu żelaznego na etapie postępowania przygotowawczego od decyzji prokuratora;
- 23.** wyeliminowanie możliwości dalszego orzekania w sprawie po przerwie lub odroczeniu w przypadku zmiany członka orzekającego składu wieloosobowego;
- 24.** wyeliminowanie instytucji narady wstępnej i wyroku częściowego;
- 25.** wydłużenie terminu do wniesienia apelacji do 30 dni w sprawach, w których doszło do przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia;

26. poszerzenie reguły ne peuis w zakresie dotyczącym skazania w przypadku warunkowego umorzenia postępowania w pierwszej instancji oraz zaostżenia kary przez wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności;
27. wyeliminowanie możliwości wnoszenia przez Prokuratora Generalnego w sprawach o zbrodnie kasacji z powodu niewspółmierności kary;
28. wydłużenie z roku do 3 lat terminu przedawnienia roszczeń o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie – analogicznie w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia;
29. podwyższenie kwoty stanowiącej górną granicę należności dla świadka z tytułu wynagrodzenia za utracony zarobek lub dochód z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze z 4,6% do 12% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – analogicznie w postępowaniu cywilnym.

W zakresie zmian w Kodeksie karnym:

1. wyeliminowanie ograniczenia decyzyjności sądu stanowiskiem prokuratora w zakresie decyzji o nadzwyczajnym złagodzeniu kary oraz warunkowym zawieszeniu jej wykonania wobec sprawcy współdziałającego w popełnieniu przestępstwa;
2. modyfikacja sankcji w art. 233 § 1 i 4 k.k. i art. 305 § 1 k.k.;
3. uchylenie § 1a w art. 233 k.k. obejmującego jedynie sytuacje, które nie uzasadniają łagodniejszej penalizacji oraz § 4a w art. 233 k.k., który nietrafnie wiąże sankcje karne z zachowaniami nieumyślnymi.

W zakresie zmian w Kodeksie karnym wykonawczym:

1. wyeliminowanie sprzeciwu prokuratora wobec postanowienia sądu i decyzji komisji penitencjarnej o udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego oraz wobec postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia skutkującego zwolnieniem skazanego z aresztu śledczego lub zakładu karnego, który wstrzymuje wykonanie tego postanowienia lub decyzji do czasu uprawomocnienia;
2. wyeliminowanie obowiązkowego udziału prokuratora w posiedzeniach sądu i komisji penitencjarnej w przedmiocie zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego oraz posiedzeniach sądu w przedmiocie udzielenia warunkowego zwolnienia i odwołania warunkowego zwolnienia.

W zakresie zmian w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia – poszerzenie przesłanek uchylenia prawomocnego mandatu karnego o przypadki jeżeli, w związku z jego nałożeniem dopuszczono się czynu zabronionego, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia,

że mogło to mieć wpływ na treść prawomocnego mandatu karnego oraz po jego uprawomocnieniu ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że ukarany nie popełnił czynu.

W zakresie zmian w ustawie o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka – poszerzenie środków ochrony i pomocy o zapewnienie systemowego wsparcia dla ofiar przestępstw o charakterze terrorystycznym.

W zakresie zmian w ustawie – Prawo o ustroju sądów wojskowych, w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz w ustawie – Prawo o prokuraturze – wyeliminowanie możliwości stosowania dowodów uzyskanych w wyniku kontroli operacyjnych lub kontroli i utrwalania rozmów na potrzeby ustalenia dopuszczenia się deliktów dyscyplinarnych przez sędziów i prokuratorów.

W zakresie zmian w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – powiązanie zaostżenia odpowiedzialności karnej, o której mowa w art. 72 tej ustawy, z czynami popełnionymi zarówno w czasie jak i w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.